

BONTON

Svakodnevna komunikacija
sa osobama sa hendikepom

Regionalna Inkluzivna Omladinska Inicijativa Srbije

REPUBLIKA SRBIJA
MINISTARSTVO
OMLADINE I
SPORTA

Ophođenje i komunikacija

Strah od nepoznatog, predrasude, neupućenost, ponekad i preterana briga, sputavaju ljude u ophođenju prema svojim sugrađanima i sugrađankama sa hendikepom.

POMOĆ?

Pored pogrešnog pristupa ili preterane brige oko korišćenja svakodnevnih fraza i izraza, ponekad dolazi i do "nasilnog" pružanja pomoći osobi sa hendikepom, u trenutku kada pomoć

uopšte nije potrebna i na način koji može da povredi tu osobu.

Ako vam se učini da postoji potreba za pružanjem pomoći osobi sa hendikepom, **pitajte je da li joj je potrebna pomoć i na koji način joj je najbolje pomoći.**

- **NIKAKO NEMOJTE NA SILU POMAGATI!**

Strpljenje i uvažavanje

- Prilikom kontakta obraćajte pažnju na osobu a ne na hendikep/invaliditet (bez sažaljenja)
- Ne hvalite preterano osobu sa hendikepom za obavljanje svakodnevnih poslova.
- Izbegavajte predrasude i ne donosite zaključke na osnovu pretpostavki, već dozvolite osobi sa hendikepom da izrazi svoje potrebe

- Budite strpljivi i imajte obzira, jer osobama sa hendikepom može biti potrebno više vremena da nešto obave.

- Prilikom obavljanja svojih poslova, pazite da svojim stajanjem/kretanjem ne blokirate pristup osobi sa hendikepom.
- Ne parkirajte/zadržavajte se na mestima koja su označena za vozila osoba sa hendikepom.

Obraćajte se neposredno osobi sa hendikepom

a ne

pratiocu/roditelju, partneru/partnerki, personalnom asistentu/asistentkinji i sl.

- **Razgovarajte slobodno** služeći se izrazima poput "Vidimo se" ili "Pozdravljam te, trčim dalje" ili "Čujemo se", bez obzira o kakvom se hendikepu radi kod osobe sa kojom razgovarate. Nemojte se bojati pogrešnih izraza. Ne postavljajte indiskretna pitanja o hendikepu i uzrocima nastanka hendikepa, osim ako sa tom osobom niste bliski.

- Pomagala (štake, štap, kolica) nemojte dirati/dodirivati osim ako za to niste zamoljeni.

- Ne naslanjajte se na kolica. Navedena pomagala su deo ličnog prostora osobe koja ih koristi.
- Ako sa osobom koja je korisnik/ca kolica razgovarate duže vreme, pokušajte da sednete da bi mogli da je gledate u oči.

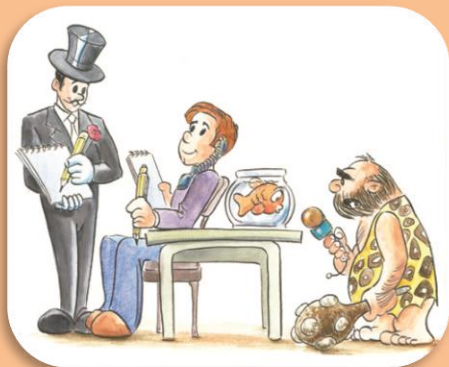
Komunikacija sa osobama koje otežano govore

- Koncentrišite se i budite strpljivi ako razgovarate sa osobom koja otežano govori, obavezno **zatražite da vam se ponovi** ono što niste razumeli, ali nikako ne glumite da ste razumeli iako niste.
- Dozvolite toj osobi da sama završi započetu rečenicu i nemojte joj pomagati.

Komunikacija sa osobama oštećenog sluha

- SRPSKI JEZIK - Pisani srpski jezik
- ORALNI METOD - Komunikacijski sistem koji uključuje govor i čitanje sa usana.

- Ukoliko koristite ovaj metod važno je da govorite razgovetno i polako

- Pantomima
- Daktilologija
- Znakovni srpski - kombinacija čitanja znaka i čitanja sa usana.
- Komunikacija znakovnim jezikom - znak je obavezno praćen mimikom, pa i pantomimom, često praćen govorom.

- **Sa osobom koja ima oštećenje sluha razgovarajte polako**, okrenuti direktno ka njoj jer izrazi lica i pokreti usana pomažu u razumevanju.
- Ne vičite, ne govorite u uho i ako mislite da se niste sporazumeli napišite poruku.
- Izraz “gluvonem” nije poželjno koristiti, umesto njega koristimo izraze “gluv” i „nagluv” ili “osoba oštećenog sluha”.
- Temin “gestikulacija” takođe nije odgovarajući s obzirom na to da se on odnosi na spontani, propratni pokret ruku i tela pri usmenom govoru.
- Nije poželjno koristiti ni izraz „gestovni” već **znakovni** govor – jezik

Komunikacija sa osobama sa oštećenim vidom

- Koristiti reči slep, slabovid, slepa osoba, osoba sa oštećenim vidom/nedostatkom

vida, osoba koja ne vidi

- Oslovljavajući osobu sa oštećenjem ili nedostatkom vida, kažite svoje ime i poziciju/funkciju.
- Ukoliko utvrdite da je slepoj osobi potrebna pomoć pri kretanju, ponudite joj ruku/rame.
- Nemojte milovati psa vodiča osobe sa oštećenjem/nedostatkom vida, osim ako za to ne dobijete dozvolu, jer je pas na "radnom mestu".

Komunikacija sa osobama oštećenog sluha i vida

- **Osobe sa oštećenim sluhom i potpuno oštećenim vidom**, jedino mogu da komuniciraju ako dodirom ispisujete slova na njihovom dlanu.

O projektu

- Projekat Regionalna inkluzivna inicijativa Srbije realizuje **Udruženje studenata sa hendikepom** uz podršku **Ministarstva omladine i sporta Republike Srbije**.
- Projekat se realizuje u šest opština u Srbiji Subotici, Kikindi, Obrenovcu, Jagodini, Vranju i Nišu uz podršku lokalnih partnerskih organizacija.
- Projektom se utiče na povećanje stepena uključenosti mladih sa hendikepom u omladinske aktivnosti u lokalnim zajednicama u Srbiji i smanjenje predrasuda među opštom i omladinskom populacijom o ovoj društveno osetljivoj i ranjivoj grupi mladih.
- Doprinosi osnaživanju mladih sa hendikepom za samozastupanje i omladinski aktivizam i osnaživanju aktivista omladinskih organizacija i kancelarija za mlade u lokalnim zajednicama za povećanje participacije mladih sa hendikepom u društvu. Učesnici u projektu su i zainteresovani akteri iz omladinske oblasti na lokalnom i nacionalnom nivou.

Udruženje studenata sa hendikepom (USH) je nevladina, nestranačka, neprofitna organizacija koja se bori za ostvarivanje i poštovanje ljudskih prava i izjednačavanje mogućnosti mladih i studenata sa hendikepom kroz kreiranje uslova za inkluzivno formalno i neformalno obrazovanje i primenu socijalnog modela pristupa hendikepu. USH je jedna od prvih organizacija u Srbiji koja okuplja mlade ljude sa različitim tipovima hendikepa, bez obzira na medicinsku dijagnozu, kao i mlade ljude bez hendikepa kroz inkluzivni, (mixed ability i cross-disability pristup) pristup. Sledeći viziju „Jednake mogućnosti za sve“, Udruženje radi na izgradnji civilnog društva zasnovanog na jednakim mogućnostima i ravnopravnosti svih građana i građanki, nenasilju, nediskriminaciji, poštovanju ljudskih prava bez obzira na različitosti, društvenoj uključenosti i odgovornosti.

UDRUŽENJE STUDENATA SA HENDIKEPOM

**Vojvode Stepe 33, 11010 Beograd, Srbija,
+381 11 39 101 06, office@ush.rs, www.ush.rs**